



Domačnost. Povezanost. Prihodnost.

FOTO RADO LIČON



Zadružništvo ohranja podeželje produktivno in socialno varno

Spoštovane zadružnice in zadružniki, spoštovane kmetice in kmetje, spoštovani zaposleni!

BORUT FLORJANČIČ, predsednik Zadružne zveze Slovenije

Leto 2022 je bilo leto praznovanja

Veličastni jubilej – 150 let – smo slovenski zadružniki oznamovali svečano. Širšo javnost smo nagovorili in ji povedali, kdo smo, koga predstavljamo, kako pomemben in neločljiv del slovenskega podeželja smo. Podeželja, ki nam vsem daje hrano. Podeželja, ki ga doma in na tujem občudujemo zaradi njegove slikovitosti in pestrosti – naravne in kulturne. Podeželja, ki ste ga v zgodovini s svojo dejavnostjo ustvarile in ohranile družinske kmetije s svojimi zadrugami. V zgodovini slovenskega zadružništva so se vrstili uspehi in padci, krize in čas razvoja. Danes ni prav nič drugače. Vprašanje je samo, ali smo se kot slovenska družba iz zgodovine česa naučili in bomo znali ukrepati, da ohranimo to slovensko podeželje produktivno in socialno varno.

Leto 2022 je bilo leto zavedanja

Letne inventure kot nekakšni hitri pregledi poslovnega dogajanja in stanja v svetu postajajo vse bolj presenetljive, šokantne in zaskrbljujoče. Valovi ekonomske, podnebne, zdravstvene in sedaj tudi vojne krize sledijo drug drugemu in se gostijo v močan, potencialno nevaren rušilni val. Mirno zatišje ekonomskega ravnovesja in stabilnosti je očitno za dlje časa porušeno. Tako drastičnih sprememb našega življenjskega in poslovnega okolja si nismo predstavljali. Sedaj ga moramo čim boljše razumeti in se naučiti uspešno krmariti po tem drugačnem, razburkanem morju.

Ali smo zares naredili vse, kar zmoremo? Glede na razsežnosti dogajanja je prav, da se tudi vprašamo, ali so voditelji doma in v Evropi v resnici naredili prave korake ali pa smo le lutke velikih igralcev in vir njihovih neslutnih energetskih zaslužkov, ki se merijo v stotinah milijard. Ni treba biti strokovnjak, da te

poplava denarja za koronske ukrepe ne bi zaskrbelo – da gleda nekdo na Evropsko unijo kot na zrelo hruško, ki samo čaka, da bi jo kdo utrgal.

Leto 2022 je bilo leto neuvidevnih »zelenih« predlogov

Res je veliko dogajanja zunaj naše moči, veliko pa lahko za obstoj – preboj naše kmetijsko-živilske panoge storimo zadružniki sami. In kjer ni v naši moči narediti pozitivnih sprememb, je nujno, da glasno opozarjamo na posledice hitrih političnih in javnosti všečnih odločitev Evropske unije ter včasih tudi domače politike.

Vedno so nas svarili, naj ne skočimo na glavo v plitvo vodo, sedaj pa »zeleni« politika Evropske unije počne ravno to. Brez celostne analize posledic, in ker je javnosti všečno, drastično omejuje rabo sredstev za varstvo rastlin in gnojil. Pri tem pa si zatiska oči, da bomo primorani hrano uvažati iz držav / s celin, kjer je odnos do delavca, okolja, kakovosti

hrane blago rečeno problematičen in velikokrat na ravni preteklih stoletij.

Slovenski kmetje smo zavezani k varstvu okolja in že leta posodablamo tehnologijo pridelave in reje živali. Veliko bolj zmanjšujemo rabo sredstev za varstvo rastlin kot Evropska unija. Smo daleč pod povprečjem rabe antibiotikov pri reji živali. Če bomo slepo sledili in sprejeli diktat Evropske komisije glede prepovedi rabe sredstev za varstvo rastlin, bomo zelo hitro neobvladljivo odvisni od uvoza hrane.

► STRAN 2



Nagovor ministrice za kmetijstvo

► STRAN 2

Prihodnost - 12,38 milijona za kolektivne naložbe

► STRAN 3

Priznanja Zadružne zveze Slovenije

► STRANI 4 IN 5

Predsednik Pahor podelil priznanje Zadružni zvezi Slovenije

► STRAN 5

Častitljive obletnice zadrug

150 let SKZ Ljutomer Križevci

► STRANI 5 IN 6

Izšla poštna znamka ob 150-letnici zadružništva

► STRAN 7

Zadružno.si - spletna platforma

► STRAN 8

Priloga: Koledar 2023

Zadružništvo ohranja podeželje produktivno in socialno varno

► NADALJEVANJE S PRVE STRANI

BORUT FLORJANČIČ, predsednik Zadružne zveze Slovenije

Leto 2022 je bilo leto dokončevanja strateškega načrta

Na ministrstvu, pristojnem za kmetijstvo, pravijo, da so z nami deležniki skupaj spisali novo debelo knjigo nacionalnega strateškega načrtovanja skupne kmetijske politike. Res je, da smo bili sodelavci Zadružne zveze Slovenije in člani njenih strokovnih odborov in upravnega odbora zelo dejavni ter smo pošiljali predloge, konstruktivne pripombe in zahteve. Žal smo pogosto pogrešali povratno korespondenco. Res je tudi, da naloga ministrstva ni (bila) lahka, da zahteva močno podatkovno podlago in spreten aparat. Res pa je tudi, da je ministrstvo institucija, ki se je zadnje desetletje, dve številčno zelo okrepila. Deležniki smo institucijo dolgo opozarjali, da potrebujemo za odločanje pravočasne



strukturirane podatke in modelne kalkulacije, ki bi omogočale presojo o vplivih predlaganih sprememb in novih ukrepov agregirano po sku-

pinah kmetijskih gospodarstev in na posamezna kmetijska gospodarstva. Poziv se je še posebno nanašal na intervencije za območja z omejenimi dejavniki za kmetovanje. Brez izračunov sprememb plačil za posamezne tipe kmetij se je namreč težko odgovorno opredeljevati.

Prav je, da pohvalim pristojno ministrstvo, da je prisluhnilo Zadružni zvezi Slovenije in v nacionalni strateški načrt skupne kmetijske politike vneslo najpomembnejša dejavnika za pravičnejšo porazdelitev vrednosti v verigi oskrbe s hrano in krepitev prvega v verigi. S pozitivno diskriminacijo bodo vsaj z merili prednostno podprte naložbe v predelavo, ki temeljijo na slovenski surovini, s tem se tudi z naložbami v živilskopredelovalno industrijo množijo pozitivni učinki v slovenskem kmetijstvu. Za kolektivne naložbe, ki v celoti temeljijo na lokalni surovini,

pa so namenjena posebna sredstva z višjo stopnjo sofinanciranja. Kolektivne naložbe bodo namenjene le poslovnim subjektom, ki jih v celoti upravljajo in nadzorujejo kmetje člani, ki so skupaj z drugimi lokalnimi kmeti dobavitelji lokalnega pridelka in lokalne surovine.

Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo ostaja odprta knjiga, saj je treba doreči številne vsebine, s kolektivnimi naložbami vred. Zadružniki in drugi deležniki smo zato pozivali pristojno ministrstvo, naj bodo te vsebine pregledno usklajene v reviziji, ki jo je ministrstvo napovedalo v naslednjih šestih mesecih.

V leto 2023 vstopamo s spoštljivimi poslovnimi rezultati zadrug

Cene energije in reprodukcijskega materiala so zadnje leto segle v nebo in kot vedno je trajalo zelo dolgo, da

so se kmetijski pridelki in predelani proizvodi postopoma začeli približevati ekonomski ceni. Leto, ki prihaja, je tako, kar zadeva dobavljivost in cene, znova velika neznanka. Vendar velika večina zadrug vstopa vanj s stabilnim in odgovornim poslovanjem ter spoštljivimi rezultati, saj znaša povprečna bonitetna ocena 60 zadrug članic Zadružne zveze Slovenije kar 7,35.

Spoštovane zadružnice in zadružniki! Skupaj z lokalnimi kmeti vsakodnevno živite trajnost in varujte boljšo prihodnost slovenskega gospodarstva, družbe. Želim vam čim bolj opolnomočenega porabnika, ki vam bo to s svojo izbiro pridelkov in živil slovenskega porekla potrdil ter pomagal ohranjati v skupno dobro nas vseh. ■

Nobena politika ne more nadomestiti znanja

ROMAN ŽVEGLIČ, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Spoštovane zadružnice in zadružniki!

Tokratnega nagovora ni mogoče začeti brez zavedanja, da je zadružništvo v letu 2022 oznamovalo visok jubilej. Slovenski zadružniki, ne glede na različno razumevanje zadružništva v različnih obdobjih, se lahko s ponosom ozrete na prehojeno pot. Vendar spoštovanja vredna preteklost ni zagotovilo, da bo taka tudi prihodnost.

Razmere niso naklonjene kmetijstvu pa tudi gospodarstvu, katerega del je kmetijstvo, je pred velikimi preizkušnjami. Smo v časih velike negotovosti, ko nas vsak dan skrbi, kje v verigi bo počil člen – pa ne mislim samo v verigi od njive do mize.

Kmetijska, socialna, davčna, ekonomska politika in druge politike, pri oblikovanju katerih sodeluje Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, skušajo blažiti te razmere. Po najboljših močeh se trudimo, da je tudi kmetijstvo deležno ukrepov, ki blažijo posledice krize zaradi napada Rusije na Ukrajino.

Seveda pa žarišče velikih izzivov, ki so pred kmetijstvom, ne izhaja samo iz Karpátov. Tudi razmere pri nas in širše, v Evropski uniji, močno vplivajo na kmetijstvo.

Stroge okoljevarstvene zahteve so že brez vojne v Ukrajini strel v koleno slovenskemu in evropskemu kmetijstvu ter voda na mlin neevropskemu. Kdor vsaj malo razume svetovne (kmetijske) trge, lahko hitro ugotovi, da se s tako politiko daje prednost globalizaciji, svetovni trgovini in uvozu hrane iz tretjih držav. Tam pa pridelava hrane večinoma poteka po veliko nižjih standardih.

Evropska unija ustvarja politiko, ki je v nasprotju sama s sabo. Na »prangarju« je živinoreja kot zelo velik vir izpustov toplogrednih pli-



nov, zato si Evropska unija prizadeva za zmanjševanje te, hkrati pa želi tudi izredno omejiti uporabo fitofarmacevtskih sredstev. Teh se največ porabi v trajnih nasadih in poljedelstvu, kjer se prideluje hrana, ki jo človek lahko neposredno zaužije (sadje, zelenjava, žito itn.). Z veliko omejitvijo rabe teh sredstev se pridelava usmerja tja, kjer jih skoraj ne potrebujemo, torej na pašnike in travnike, na njih pa, vemo, lahko redimo prežvekovalce!

Kmetijstvo v Sloveniji že sedaj med najbolj trajnostnimi v EU.

Kaj lahko pri tem postorimo na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije? Najprej to, da si bomo prizadevali za takšno skupno kmetijsko politiko, ki bo omogočala razumen prehod k bolj trajnostnemu kmetovanju. S poudarkom, da je kmetijstvo v Sloveniji že sedaj med najbolj trajnostnimi v Evropski uniji.

► STRAN 3

Uspešne zadruge zagotavljajo stabilno agroživilsko verigo in nemoteno oskrbo z repromaterialom in hrano

IRENA ŠINKO, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Zadružništvo ima v Sloveniji dolgoletno tradicijo, saj se ponaša kar s 150. obletnico svojega delovanja. Podoba slovenskega zadružništva je zelo pisana. V preteklosti je dosegalo vzpone in padce, primeri dobrih praks pa kažejo, da je zadružniška oblika organiziranosti pravi model, če so v ozadju pravi ljudje, ki imajo znanje, se znajo prilagajati času in okoliščinam ter sprejemajo prave poslovne odločitve.

Živimo v času, ko se na novo oblikujejo družbene vrednote. Veriga preskrbe s hrano je doživela preizkušnjo s pandemijo covid-19, nato jo je prizadela vojna v Ukrajini. Priča smo višanju cen in neugodnim vremenskim razmeram, saj je bil konec poletja sušen in v znamenju požarov. Ministrstvo se odziva hitro, zato je sprejela vlada ukrepe v višini skoraj 22,3 milijona evrov; z njimi pomaga kmetijskemu in ribiškemu sektorju pri soočanju z višjimi stroški proizvodnje in pridelave. Potrjen je bil tudi zakon, s katerim država upravičencem subvencionira najmanj 30 odstotkov energetskih stroškov.

Odgovor na zaostrene razmere so lahko specializirane zadruge, ki imajo zdrave temelje, jasno vizijo, kakovostne prehranske proizvode. Tako lahko prispevajo k večji vlogi, prepoznavnosti in konkurenčnosti zadrugnih gospodarskih subjektov. Pomen zadrug je viden tudi pri vzpostavljanju pogajalske moči med dobavitelji in kupci. Zadruge morajo povezovati, iskati sinergijske učinke, skrbeti za ekonomično poslovanje in vitko poslovno strukturo, vse za to, da se krepi položaj kmeta v verigi vrednosti. Tako načrtane usmeritve bi lahko k sodelovanju pritegnile



uspešne kmete, ki bodo v tem videli svojo prihodnost v dobrih in slabih časih. Zavedati se moramo, da lahko zadruge poslujejo uspešno, če stojijo za njimi kmetje, ki vidijo v njih verodostojne poslovne partnerice, s katerimi dolgoročno sodelujejo. Zato bo v prihodnje treba odnos med kmetom in zadrugo nadgraditi in oboje tesneje povezati tudi z drugimi deležniki v družbi.

Pri povezovanju in oblikovanju verig postanite še ambicioznejši!

Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo poslujejo na enotnem trgu, kjer velja prosti pretok blaga. Resnica je, da imajo nekatere države Evropske unije konkurenčne prednosti pri pridelavi hrane; to je vodilo tudi v intenzivnejši razvoj kmetijstva z ekonomično pridelavo, s tem pa tudi večjo konkurenčnost na trgu. V času obilja in stabilnih

gospodarskih razmer sistem pridelave in oskrbe deluje. Vprašanje pa je, ali in kako bo ta sistem oskrbe deloval v manj ugodnih razmerah. V Sloveniji v nekaterih panogah ne pridelamo dovolj hrane za samooskrbo, zato smo odvisni tudi od uvoza hrane. Kljub temu pa je pomembno, da skrbimo za lastno proizvodnjo ter vzdržujemo in razvijamo konkurenčne živilskopredelovalne sisteme, ki bodo poiskali svoje mesto na trgu ter omogočali pridelavo in predelavo tudi v zaostrenih razmerah.

Vloga države ni v tem, da posega v poslovne odnose, temveč da zagotavlja ustrezno poslovno okolje za vse deležnike. Ko je težko, mora priskočiti na pomoč in sprejeti ustrezne ukrepe. Predvsem pa želi država s sistemskimi ukrepi ustvariti trdno verigo, v kateri bodo povezani pridelovalci enakopravnejši pogajalski partnerji. Na temeljih skupnega načrtovanja in trženja bodo drugim partnerjem v verigi ter porabniku zagotavljali redno in raznoliko oskrbo z varno, trajnostno pridelano in zaupanja vredno slovensko hrano. Ministrstvo pripravlja v ta namen tudi pravne podlage za vzpostavitev medpanožnih organizacij, ki pomenijo vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi. Medpanožno povezovanje bo ministrstvo spodbujalo tudi v sklopu strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027. Strateški načrt tudi na splošno podaja nabor intervencij za odporno in konkurenčno pridelavo in predelavo hrane.

Dobri poslovni odnosi med deležniki se lahko razvijajo samo na temeljih odprtega, poštenega, spoštljivega dolgoročnega dialoga. Le na takšnih temeljih je mogoče doseči boljše izide in zadovoljstvo vseh členov v verigi. ■

V naslednjih petih letih do 12,38 milijona evrov za kolektivne naložbe

ALENKA MARJETIČ ŽNIDER, vodja oddelka za kmetijstvo, gozdarstvo in zadružništvo, Zadruga zveza Slovenije

Zadruga zveza Slovenije je že septembra 2020 pri zbiranju predlogov projektov za Načrt za okrevanje in odpornost opozorila na to, kolikšen je potencial zadružništva v Sloveniji za okrepitev trajnostnih verig vrednosti od vil do vilic in prerazporejanje vrednosti na začetek verige, k pridelovalcu kmetijskih pridelkov in rejcu živine. V predlogu projekta zadružnih zbirnih, skladiščnih, predelovalnih in prodajnih centrov je predlagala usmerjeno vlaganje v tehnološko obnovo in razširitev zadružnih kolektivnih zmogljivosti. Predlog pri usklajevanju načrta žal ni bil prepoznan kot prednost, pomenil pa je strokovno podlago za razširitev ukrepanja v sedanjem Programu razvoja podeželja za leti 2021 in 2022 za t. i. zbirne centre zadrug, organizacij proizvajalcev in skupin proizvajalcev ter za posebno intervencijo za kolektivne naložbe zadrug, organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev in agrarnih skupnosti v Strateškem načrtu skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo (strateški načrt). Žal ostajajo pri navedeni intervenciji s stališča Zadružne zveze Slovenije številna nerešena vprašanja in neuskajenosti; zanje zveza pričakuje, da bodo pregledno in strokovno rešeni pri pripravi revizije strateškega načrta.



V obdobju 2023–2027 je v skladu s potrjenim strateškim načrtom za intervencijo Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano na voljo do 12,38 milijona evrov. Poleg zadrug so do teh sredstev upravičene tudi organizacije proizvajalcev, skupine proizvajalcev in agrarne skupnosti, torej organizacije, pri katerih sta že na podlagi veljavne zakonodaje predpisana demokratično upravljanje in nadzor – tega opravljajo kmetje člani, ki so skupaj z drugimi lokalnimi kmeti nečlani dobavitelji lokalne surovine. V skladu s pogoji za pri-

dobitev podpore mora biti vsaj 80 odstotkov članov zadruga vpisanih v Register kmetijskih gospodarstev, organizacije in skupine proizvajalcev pa morajo biti priznane v skladu s predpisi, ki urejajo njihovo priznavanje.

Upravičene naložbe so:

- ureditev zbirnih centrov, skladišč in hladilnic oziroma nakup pripadajoče opreme za predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov ter prvo prodajo kmetijskih proizvodov prodajnim posrednikom ali predelovalcem;
- nakup tovornih vozil z opremo za dostavo in ohranjanje kakovosti kmetijskih proizvodov (največ tri vozila);
- ureditev objektov za začasno nastanitev in oskrbo živali.

V sklopu intervencije so upravičene tudi naložbe v digitalno tehnologijo, upravičeni pa so tudi stroški naložb v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov, če obsegajo manj kot 50 odstotkov upravičenih stroškov celotne naložbe. Enako velja za stroške naložb v obnovljive vire energije.

Stopnja javne podpore za kolektivne naložbe je enotna, tj. 50 odstotkov upravičenih stroškov naložbe – to jih pomembno diferencira od (individualnih) naložb na kmetijskih gospodarstvih ter naložb v predelavo

in trženje, kjer je stopnja sofinanciranja 30 odstotkov upravičenih stroškov in se lahko poveša po 10 odstotkov za naložbe na gorskih območjih ter naložbe mladih kmetov. Treba je poudariti, da so sicer zadruga kot kmetijska gospodarstva ali pravne osebe upravičene tudi do navedenih individualnih naložb.

S stališča Zadružne zveze Slovenije strateški načrt pri kolektivnih naložbah zadrug, organizacij in skupin proizvajalcev še naprej ostaja neuskajen, saj ministrstvo ni upoštevalo pripomb Zadružne zveze Slovenije, da:

- se lahko naložba (do 50 odstotkov) uporablja tudi za pridelek lokalnih kmetov nečlanov;
- se kot kolektivne sofinancira tudi samostojne naložbe v predelavo in trženje;
- je bilo na usklajevalnem sestanku ministrstva s kmetijskimi organizacijami dne 19. 10. 2021 dogovorjeno, da znaša omejitev javne podpore za kolektivne naložbe 1.500.000 evrov za mikropodjetja, 3.000.000 evrov za mala podjetja ter 5.000.000 evrov za srednje velika in velika podjetja.

S kolektivnimi naložbami se sledi cilju povečanja ekonomije obsega in s tem izboljšanja pogajalskega položaja sicer strukturno razdrobljene in zato manj konkurenčne pridelave

oziroma reje slovenskih družinskih kmetij. Navsezadnje je dejstvo tudi, da je dejavnost zadrug, organizacij proizvajalcev in skupin proizvajalcev v skladu z opredelitvijo iz Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014, ki ureja vrste pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju, »trženje kmetijskih proizvodov«, in ne »primarna kmetijska proizvodnja« ter z njo povezana »prva prodaja kmetijskih proizvodov«, ne glede na to ali tržijo pridelek članov ali nečlanov. Zadružna zveza Slovenija zato pričakuje, da bodo nerešena vprašanja na podlagi strokovnih pripomb in argumentov v napovedani reviziji strateškega načrta rešena v skladu širšim interesom kmetijstva in zadružništva v Sloveniji. Tudi zato, da bi se zmanjšale birokratske ovire. ■



Nobena politika ne more nadomestiti znanja

► NADALJEVANJE Z DRUGE STRANI

Ob tem žal ugotavljamo, da se kar nekoliko podcenjuje pomen strokovnega dela in znanja v kmetijstvu. Redno so velike pozornosti deležni kmetijska politika, neposredna plačila, razpisi, a uspešnost vsake kmetije mora temeljiti na znanju. To je ne glede na zunanje dejavnike najpomembnejše za boljšo kakovost, večje pridelke, bolj zdrave živali. Vse to znižuje stroške pridelave in pod črto da zelene številke.

Javna služba kmetijskega svetovanja in Služba za kontrolo in selekcijo v živinoreji pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije sta najpomembnejši strokovni službi, po katerih prehaja znanje na slovenske kmetije. Ti bosta tudi vnaprej trdna strokovna opora pri kmetovanju pri iskanju novih, boljših rešitev. In kjer je tudi lastna zagnanost, se uspeh mora pokazati! Ta pa je lahko še toliko boljši ob dobrem sodelovanju in povezovanju med kmeti, kar je v Sloveniji že sto petdesetletna tradicija.

Vsem zadružnicam in zadružnikom želim lepe prihajajoče praznike, v prihodnjem letu pa čim nižje stroške, dobre pridelke in zdravo živino! ■

Vodenje zadruga je odgovorno delo

BARBARA FEKONJA, vodja finančno-računovodskega oddelka, Zadruga zveza Slovenije

Velikokrat poudarjamo, da je zadruga posebna oblika poslovnega subjekta, ki se v mnogočem razlikuje od drugih podjetij, katerih gibalno je ustvarjanje dobička in delitev slednjega med lastniki. Zadruga nima špekulativnih namenov, temveč temelji na načelih zadružnega sodelovanja, to so: prostovoljno in odprto članstvo, demokratično upravljanje, gospodarska udeležba članov, samostojnost in neodvisnost delovanja, vlaganja v izobraževanje, usposabljanje in obveščanje, sodelovanje zadrug med seboj ter skrb za širšo skupnost. Temeljna zadružna načela zrealizirajo razsežnost različnih vlog, ki jih zadruga opravlja v svojem lokalnem okolju, zato je nujno zagotoviti odgovorno in skrbno upravljanje.

Zakonodaja določa odgovornost, s katero morajo člani organov vodenja in nadzora opravljati svoje funkcije, da bi zagotovili z zakonom in ustrezno finančno poslovanja zadruga. Poslovodstvo je pri opravljanju svojih nalog dolžno ravnati s profesionalno skrbnostjo. Pomemben dejavnik pri tem je redno izvajanje procesa upravljanja s tveganji, ki zajema ugotavljanje, merjenje oziroma ocenjevanje, obvladovanje in spremljanje, ter poročanje o tveganjih.



Za to, da lahko zadruga to počne uspešno, je odločilnega pomena razumevanje računovodskih izkazov; ti pokažejo sliko premoženjskega in finančnega stanja zadruga ter uspešnost njenega poslovanja.

Analiza računovodskih izkazov in računovodskih kazalnikov je eden izmed pglavitnih virov informacij za pravilno presojo in sprejem naslednjih poslovnih odločitev za nadaljnji razvoj zadruga, ni pa edini. Med temeljne računovodske kazalnike uvrščamo kazalnike stanja financiranja, stanja naložbenja (vlaganja), likvidnost, obračanja, gospodarnosti, donosnosti in dohodkovnosti. Pri tem pa se je treba zavedati, da je za uspešen nadaljnji razvoj treba tudi med letom, in ne

JELENA MALNAR, vodja pravno-kadrovskega oddelka, Zadruga zveza Slovenije

le v času sestavljanja letnih poročil, ugotavljati, kakšno je finančno in premoženjsko stanje, primerjati in analizirati odmike od načrtov ter redno spremljati plačilno sposobnost.

Informacije, ki jih prejema poslovodstvo morajo zajemati celotno poslovanje zadruga, torej vse procese in dejavnike v zadrugi in zunaj nje in ne le pretekle informacije, temveč tudi prihodnje. Zato je treba za pravilne poslovne odločitve analizirati tudi neračunovodske informacije, ki niso zajete v računovodskih izkazih. Te informacije so pomembne in nujno dopolnilo k računovodskih informacijam, ki jih poslovodstvo potrebuje za sprejemanje odločitev. Mednje uvrščamo predvsem: analizo poslovanja s strankami, analizo notranjih procesov, analizo zaposlenih, analizo trga (nabava in prodaja) ipd.

Pri sprejemu odločitev in nadaljnjih razvojnih korakov je torej pglavitna zahteva, da se presoja uspešnost poslovanja z več zornih kotov in da so dobro organizirani, povezani in nadzirani vsi notranji procesi, ki potekajo v zadrugi. Tako je mogoče pridobiti hitre in natančne informacije ter doseči večjo dodano vrednost in dolgoročno poslovno uspešnost zadruga.



Najpomembnejše je, da se zadruga hitro prilagodijo razmeram na trgu in da se nenehno vloga v:

- informacijske sisteme,
- zaposlene,
- organizacijske postopke.

Vse večji poudarek bo treba nameniti tudi informacijskim sistemom. Informacije o uspešnosti poslovanja so ena najpomembnejših informacijskih podlag za sprejemanje nadaljnjih poslovnih odločitev. S prenovo informacijskih sistemov poenostavimo poslovne postopke, znižamo stroške, zvišujemo dodano vrednost, optimiziramo poslovne procese in hitreje pridemo do pomembnih informacij. ■

Priznanje za prispevek k razvoju združništva



DRAGO CETL – po predlogu MZ Ptuj za aktivno delo v upravnem odboru zadruga, kjer opravlja funkcijo že drugi mandat.



JANEZ TURK – po predlogu KGZ Ribnica za 45 let skrbnega in uspešnega dela v tehnični trgovini zadruga, ki je pod njegovim vodstvom postala cenjena med kupci.



JOŽEF JERAM – po predlogu KGZ Idrija za aktivno delo v upravnem odboru zadruga, katerega član je že tretji mandat.



STANISLAV KALAN – po predlogu KGZ Sloga Kranj za dolgoletno aktivno delo v upravnem odboru in aktivno sodelovanje z zadruga.



MIRAN ZAGORŠEK – po predlogu KZ Ptuj za dolgoletno aktivno delo v organih zadruga, v kateri je že tretji mandat podpredsednik upravnega odbora.



SABINA KETIŠ CEPEC – po predlogu KZ Selnica ob Dravi, kjer je zaposlena že 40 let.



JANEZ KOPAČ – po predlogu KZ Medvode za dolgoletno delo v UO, en mandat je bil tudi podpredsednik zadruga.



CECILIJA LUKANIČ VALIČ – po predlogu KGZ Škofja Loka za 39 let dela v zadruga, 30 let je vodja mlekarne.



DUŠANKA MIKEC – po predlogu Kmetijske zadruga Trebnje-Krka za 23 let predanega in odgovornega dela v dobro zadruga in njenih članov, združnikov.



JANKO OSOJNIK – po predlogu Koroške KGZ za 38 let dela v zadruga, zlasti za njegov prispevek k razvoju združništva, ohranjanje združne zavesti ter dobrih odnosov.



MARIJA GORINŠEK – po predlogu KGZ Slovenske Konjice za njen doprinos ter modre in stanovitne odločitve pri najpomembnejših zadevah v poslovanju in razvoju zadruga.



DAMJAN KASTELIC – po predlogu KZ Trebnje - Krka za prispevek k razvoju in napredku zadruga.

Priznanje za trajen doprinos k razvoju združništva



IVAN ŠEKORANJA – po predlogu Vinogradniško-vinarske zadruga Bizeljsko - Brežice za 30-letno prizadevno vodenje zadruga v funkciji njenega predsednika ter zavzemanje za razvoj vinogradništva v Sloveniji.



FRANC ŠTUHEC – po predlogu SKZ Ljutomer Križevci za neizbrisen pečat pri razvoju združništva, posebno pri povezovanju zadruga v Prlekiji.



PETER VRISK – po predlogu KZ Celje za prizadevanja za razvoj slovenskega kmetijstva in združništva.

Več o nagrajencih si preberite na spletni strani
Zadružne zveze Slovenije
www.zzs.si



AVRELIJ BONIN – po predlogu KZ Agraria Koper za dolgoletno dobro delo v organih zadruga in prizadevanja za dobrobit združništva.



ANKA LIPUŠČEK MIKLAVIČ – po predlogu UO ZZS za njeno 27-letno prizadevno in izjemno delo v Mlekarni Planika, ki jo je zadnjih šestnajst let do letošnje upokojitve vodila kot direktorica.



NIKOLAJ MAVER – po predlogu UO ZZS za 30-letno uspešno vodenje KZ Tolmin, ki jo vodi vse od njene ustanovitve leta 1992.



CIRIL PERNEL – po predlogu KGZ Škofja Loka za 30-letno aktivno delo v organih upravljanja zadruga ter strokovnih odborih in komisijah zadruga.



BORIS RAPPL – po predlogu UO ZZS za 37 let predanega dela v KGZ Litija, ki jo je tudi vodil 20 let.

Jubilejna priznanja ob 150–letnici zadružništva v Sloveniji

Dr. Franci Avsec - priznanje za življenjsko delo

Dr. Franci Avsec je po končanem študiju na Pravni fakulteti v Ljubljani pričel poklicno delo na Zadružni zvezi Slovenije. Po pripravi pod mentorstvom prof. dr. Emila Čeferina je opravil strokovni izpit in začel samostojno delo kot pravni svetovalec na zvezi. Zadružna zveza Slovenije je bila po ponovni ustanovitvi leta 1972 edina interesno zastopniška organizacija, ki je na državni ravni po svojih članicah z drugimi povezovala in predstavljala kmete. Njeno delovno področje je zajemalo tako organizacijsko in drugo pomoč pri organiziranju kmetov v zadružnih in kooperantskih organizacijah ter hranilno kreditnih službah kot reševanje širših vprašanj, pomembnih za kmetijstvo, od kmetijske zemljiške politike preko

spodbud za zasebno kmetijstvo do socialnega zavarovanja in socialne varnosti kmetov.

V 38 letih nepretrganega dela na Zadružni zvezi Slovenije je dr. Franci Avsec na pravnem področju pomagal pri reševanju raznovrstnih organizacijskih, poslovnih, premoženjskih in drugih vprašanj Zveze in njenih članic. Sodeloval je pri oblikovanju strokovnih podlag za številne zakonske predpise, ne samo na področju zadružništva. Njegovo delo je plodno obrodilo tudi na področju publicistike in poučevanja. Za objavljena dela o zadružnem pravu v Sloveniji in v tujini je dr. Franci Avsec leta 2004 prejel tudi mednarodno znanstveno priznanje Delovne skupnosti zadružnih institutov.



NA FOTOGRAFIJI OD LEVE PROTI DESNI: BORUT FLORJANČIČ, PREDSEDNIK ZZS, BORUT PAHOR, PREDSEDNIK SLOVENIJE, NAGRAJENKA SIMON TOPLAK IN DR. FRANCI AVSEC TER SILVAN PERŠOLJA, PREDSEDNIK NADZORNEGA ODBORA ZZS

Simon Toplak - priznanje za izjemen prispevek k razvoju zadružništva

Simon Toplak je zadružništvu in kmetijstvu posvetil 60 let svojega dela, 46 let je bil predsednik Trsničarske zadruge Juršinci, 30 let pa je bil predsednik Perutninarske zadruge Ptuj. V mandatu 1992-1996 je opravljal tudi naloge predsednika nadzornega odbora Zadružne zveze Slovenije. Gospod Toplak je zadružništvo in kmetijstvo zastopal tudi v številnih drugih funkcijah, ki jih je opravljal. V lokalni skupnosti, kot svetnik v Državnem svetu RS ter v številnih kmetijskih organizacijah tako na lokalni kot državni ravni. Je član Slovenskega reda vitezov vina. Gospod Toplak je bil izjemno aktiven tudi pri pripravi Zakona o zadrugah iz leta 1992. Na njegovo pobudo je bil zadrugam s tem zakonom vrnjen 45 % delež v nekaterih podjetjih živilsko predelovalne industrije.

G. Toplak je za svoje delo prejel številna priznanja na regijski in državni ravni. Za zasluge pri kmetovanju in zadružništvu je leta 1993 kot prvi slovenski kmet prejel tudi evropsko priznanje. Ob tej priložnosti je dejal: »Na kmetiji delam vse od svojega 18. leta, vedno me je zanimalo kako kmetujejo drugod in izkušnje sem prenašal v naše okolje; tako smo že leta 1964 ustanovili prvo strojno skupnost v Jugoslaviji.«

Gospod Simon Toplak je svoje delo posvetil napredku slovenskega kmetijstva in zadružništva in s funkcijami, ki jih je opravljal, prispeval k ponovni ustanovitvi Zadružne zveze Slovenije, k razvoju kmetijstva, podeželja in ohranjanju kulturne dediščine.



Čestitke letošnjim nagrajenkam in nagrajencem ter iskrena hvala, da s svojim delom in prizadevanji izkazujejo brezmejno predanost zadružništvu, slovenskemu kmetu in kmetijstvu.

Borut Florjančič,
predsednik Zadružne zveze Slovenije s sodelavci



Priznanje ob 150–letnici zadružništva na območju Prlekije je prejela Splošna kmetijska zadruga Ljutomer Križevci

Danes združuje 193 članov z Murskega polja, Prlekije in Slovenskih goric.

Splošna kmetijska zadruga Ljutomer Križevci je ponosna naslednica prve hranilne zadruge, ki je bila ustanovljena leta 1872 v Ljutomeru. Danes združuje 193 članov z Murskega polja, Prlekije in Slovenskih goric ter deluje na področju odkupa in prodaje mleka, mesa govedi in prašičev, vseh vrst žit in zelenjadnic. V sklopu zadruge deluje tudi oljarna, kjer predelujejo bučno olje lastne blagovne znamke Prleško sunce z geografsko označbo. Pomemben del prihodkov zadruga ustvari z oskrbo svojih članov preko štirih prodajnih centrov. Letno ustvarijo okrog 13 milijonov prihodkov, za največji uspeh pa štejejo povečanje zaupanja članov in nečlanov v delovanje zadruge. Zadruga je danes sredi investicijsko-razvojnega cikla, saj pospešeno vplaga v skladiščne zmogljivosti za žita.



PRIZNANJA

Priznanja ob 30-letnici zadrug

Kmetijska zadruga Lovrenc na Pohorju

Kmetijska zadruga Lovrenc na Pohorju je izvedla vrsto investicij v novi poslovno-trgovski objekt in gostinski lokal, postavili so tudi priložno skladišče. Posebno so ponosni na to, da so vse naložbe izpeljali z lastnimi finančnimi sredstvi. Kmetijska zadruga združuje danes okrog 50 članov. Promet ustvarja z odkupom lesa in surovega mleka, prodajo trgovskega blaga in gostinsko dejavnostjo.

*Kmetijska zadruga
združuje danes okrog
50 članov.*



Kmetijsko gozdarska zadruga Pivka

Kmetijsko gozdarska zadruga Pivka posluje doma in v tujini, združuje 58 članov in ima 7 zaposlenih. Na leto KGZ Pivka ustvari okrog 2,5 milijona evrov prometa in vsa leta posluje pozitivno. Specializirana je na odkup lesa na gozdnih cestah, vrši pa tudi odkup lesa na panju. Poleg tega izvaja gojitvena in varstvena dela ter gradnjo in vzdrževanje gozdne infrastrukture. KGZ Pivka je ena od redkih zadrug, ki ima koncesijo za izkoriščanje državnih gozdov za 10 let na območju Postojne in Kočevja ter upravlja približno 45 hektarov državnih gozdov.

*Na leto KGZ Pivka
ustvari okrog 2,5
milijona evrov
prometa.*



Mlekarska zadruga Ptuj

Mlekarska zadruga Ptuj – 600 članov zadruge priredi na leto več kot 85 milijonov litrov surovega mleka, zadruga je ena največjih odkupovalk mleka v Sloveniji. Poleg tega da odkupujejo mleko, skrbijo še za oskrbo svojih članov z reprodukcijskim materialom, gnojili, semeni, zaščitnimi sredstvi za varstvo rastlin in krmili ter krmnimi komponentami, pomagajo pri financiranju kmetijske proizvodnje ter skrbijo za strokovno izpopolnjevanje svojih članov. Priznana je tudi kot organizacija proizvajalcev mleka.

*600 članov zadruge
priredi na leto več kot
85 milijonov litrov
surovega mleka.*



Perutninska zadruga Ptuj

Perutninarska zadruga Ptuj je ena najpomembnejših členov vzreje piščancev. Vpeta je v sistem kakovosti, varnosti in sledljivosti v proizvodnji Perutnine Ptuj. Za svoje združnike organizirajo proizvodnjo, ponujajo tehnološko svetovanje, tehnično in finančno podporo ter računovodske storitve. Steber zadruge predstavlja 151 aktivnih članov, rejcev piščancev, ki so leta 2021 zredili 40.000 brojlerjev.

*Steber zadruge
predstavlja 151
aktivnih članov,
rejcev piščancev.*



Kmetijska zadruga Ruše

Kmetijska zadruga Ruše ima danes 23 članov in 11 zaposlenih. Poglavitna dejavnost zadruge je proizvodnja mesnih izdelkov s prodajo, saj ima trgovino s kmetijskim repromaterialom in dve mesnici. V vseh poslovnih enotah prodajajo predvsem lokalne kmetijske izdelke in pridelke, zlasti pa zagotavljajo kratke verige od ponudnika do kupca. Tako je lani začela delovati tržnica Ruški plac, ki ponuja raznoliko tedensko ponudbo lokalnih pridelovalcev, kraju pa je v ponos tudi lepo prenovljena zadruga mesnica Rušanka.

*Danes ima 23 članov
in 11 zaposlenih.*



Kmetijska zadruga Tolmin

V Posočju ima združništvo dolgo tradicijo, saj je bilo sodelovanje kmetov potrebno zaradi zahtevnih razmer kmetovanja. Do leta 1991 so kmetje poslovno delovali v sklopu hrvaškega podjetja Kraš, po osamosvojitvi Slovenije pa sta takratna organizacija kmetov ter Kraš mlekarna Planika končali v stečaju. Zato so kmetje ustanovili novo Kmetijsko zadrugo Tolmin, ki si je že na začetku postavila ambiciozne načrte. Vlagali so v kmetijske in živilske trgovine ter mesnice, ustanovili novo Mlekarno Planika, uredili klavnico, kupili so Salamerijo in razvili nove proizvode in blagovno znamko Alpija. Tudi letos so odprli tri trgovine in mesnico. Zadruga ima skupaj s hčerinsko družbo Mlekarna Planika 195 članov in 230 zaposlenih.

*Zadruga ima skupaj
s hčerinsko družbo
Mlekarna Planika
195 članov in 230
zaposlenih.*



Na strokovni ekskurziji spoznavali dobre prakse avstrijskega združništva in kmetijstva

Prvič po pandemiji covid-19 smo se s člani upravnega in nadzornega odbora ter strokovnih odborov Zadružne zveze Slovenije podali na strokovno ekskurzijo. Tokrat k našim sosedom v Avstriji, ki velja za ugledno državo, kar zadeva organiziranost kmetijstva in trženje kmetijskih pridelkov. Le nekaj kilometrov južno od avstrijskega glavnega mesta smo si ogledali drugo največjo avstrijsko mlekarico Niederösterreichische Molkerei (NÖM), na Dunaju pa so nas sprejeli na sedežu avstrijske kmetijske zbornice (Landwirtschaftskammer Österreichs – LKÖ) in v novih prostorih zadružnega koncerna Raiffeisen Ware Austria (RWA), kjer so nam predstavili tudi delovanje Avstrijske zveze Raiffeisen (Österreichischer Raiffeisenverband – ÖRV). Strokovni izlet smo sklenili z ogledom živinorejskih kmetij in zadružne vinske kleti Domäne Wachau.

Letna predelava mleka v mlekarici NÖM enaka letnemu odkupu mleka naših zadrug članic

Mlekarica NÖM je v zadružni lasti – 75-odstotkov mlekarne je v lasti Raiffeisen Holdinga in 25 odstotkov v lasti mlekarske zadrug Niederösterreich. Zaposluje 722 ljudi in ustvari slabih 400 milijonov evrov prometa. Na leto predelajo okoli 414 milijonov litrov mleka. Svoje izdelke izvažajo v 30 držav, delež izvoza je



40-odstoten. Že leta 2009 so se zavezali, da bodo predelovali le mleko krav, ki niso bile krmiljene s krmili z GSO. Leta 2016 je mlekarica kot prva v Avstriji postala CO2 nevtralna.

Promocija nacionalne sheme kakovosti je tek na dolge proge

V avstrijsko kmetijsko zbornico so včlanjene vse deželne kmetijske zbornice, Avstrijska zveza Raiffeisen, članstvo kmetov v zbornici pa je tako kot v Sloveniji obvezno. S tem je zagotovljeno interesno zastopstvo zbornice za ves kmetijski sektor. Poleg interesnega zastopstva so njene pglavitne naloge izobraževanje, svetovanje in storitve. Predstavila se je tudi Agrarmarkt Austria (AMA), po kateri se je slo-

venska kmetijska politika zgledovala, ko je vzpostavljala nacionalno shemo kakovosti Izbrana kakovost – Slovenija. AMA je razdeljena na dva dela: prvi, ki se ukvarja s skupno ureditvijo trgov in poročanjem o razmerah na njih, in Agrarmarkt Austria Marketing, ki se osredotoča na promocijo avstrijskih kmetijskih proizvodov doma in v tujini pa tudi na ukrepe za spodbujanje kakovosti živil. Z zagotavljanjem kriterijev visoke kakovosti in dosledno promocijo jim je uspelo pri potrošnikih doseči zavidanja vreden ugled nacionalnega znaka AMA Gütesiegel: potrošniki ga povezujejo z lokalno trajnostno pridelavo in dolgoročnimi pozitivnimi učinki svoje izbire na avstrijsko gospodarstvo ter lasten življenjski standard.

RWA povezuje 90 skladiščnih zadrug na 1000 lokacijah po vsej Avstriji

Avstrijska zveza Raiffeisen (ÖRV) se je razvila iz hranilnic in skladiščnih zadrug Raiffeisen proti koncu devetnajstega stoletja, danes pa poslovanje ÖRV sloni na štirih stebrih: sektorju bančništva, oskrbe, mleka in drugih manjših sektorjih, z rastočim sektorjem energetike vred. Sektor kmetijstva je namreč tisti, ki ponuja na kmetijskih objektih največji delež površin, primernih za postavitev sončnih elektrarn. RWA se ukvarja predvsem s trgovanjem in ponujanjem storitev svojim članom, povezuje 90 skladiščnih zadrug na več kot tisoč lokacijah po vsej Avstriji, zaposluje 12.700 ljudi ter izobražuje več kot 1000 pripravnikov, s čimer je zagotovljena medgeneracijska kontinuiteta dela. Skupaj je v koncernu povezanih več kot 100.000 članov, ki ustvarijo okrog 4,4 milijard evrov letnega prometa.

Primer dobre prakse na govedorejski in prašičerejski kmetiji

Obe živinorejski kmetiji, ki smo ju obiskali v bližini Dunaja, sta bili zanimivi z vidika dobrobiti živali. Na govedorejski kmetiji je krmljenje avtomatizirano, tako da robot večkrat na dan dodaja krmila, hkrati pa imajo na kmetiji izdelan sistem premika živali: vsakih nekaj tednov jih glede na velikost in težo premak-

nejo v naslednji sosednji boks – vse do zadnjega premika, ko zaradi navajenosti veliko manj stresno zapustijo kmetijo.

Na prašičerejski kmetiji smo si ogledali nove hleve reje z izpustom, kjer imajo živali poleti dostop do vode, da se lahko ohladijo, pozimi pa so tla ogrevana.

Domäne Wachau – kjer je bogata zgodovina nadgrajena z digitalizacijo

Na prelepih pobočjih Donave je mikroklima v zgodovini omogočila razvoj znanega vinogradniškega območja, nad katerim kraljuje zadružna vinska klet Domäne Wachau. V zadruzo združeni vinogradniki so zadnja leta veliko vložili v digitalizacijo proizvodnje vina in imajo tako popoln nadzor nad tem, katero grozdje je prišlo od katerega vinogradnika in iz katerega rajona. Ob prevzemu vsake pošiljke grozdja je natančno zapisana kakovost, na podlagi katere se določi cena grozdja in kategorizira raven kakovosti za nadaljnjo predelavo. ■

Prispevek je pripravil

MATJAŽ PODMILJŠAK, Zadružna zveza Slovenije

Slavnostno smo zaznamovali 150 let združništva v Sloveniji

Kongres Zadružne zveze Slovenije 2022 smo posvetili praznovanju jubilejev

O srednja slovesnost 150. obletnice združništva in 50-letnice vnovične ustanovitve Zadružne zveze Slovenije je potekala julija v okviru slavnostne akademije Kongresa Zadružne zveze Slovenije. Jubilejni kongres zveze je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije **Boruta Pahorja**. Na mednarodnem kongresu, ki je združil več kot 180 zadrugnikov in pomembnih predstavnikov kmetijskih in drugih gospodarskih institucij, je prevladovala misel, ki jo je podelil predsednik države, da je zadružni sistem, poslovni model prihodnosti.

Borut Florjančič, predsednik Zadružne zveze Slovenije se je zahvalil vsem zadrugnicam in zadrugnikom, ki skrbijo, da bo slovensko združništvo prosperiralo, se razvijalo in bilo pomembno gonilo razvoja tudi v prihodnje.



Poleg slavnostnega pokroviteljstva je predsednik Republike Slovenije na slavnostni akademiji Zadružni zvezi Slovenije in s tem sleherni zadrugnici in zadrugniku podelil zahvalo predsednika za nenadomestljivo vlogo za razvoj slovenskega podeželja in za skrb za povezovanje ljudi, ki s podeželjem živijo. Ob tem je zadrugnicam in zadrugnikom izkazal spoštovanje ter v spremnem govoru poudaril, da je kmete v zgodovini trdo preizkušala vsaka doba, in da je bil nastanek prvih zadrug rezultat negotovih razmer ter nezmotljive kmečke logike: preprosti podeželski prebivalci so z ustanovitvijo zadrug postavili poslovni sistem solidarnosti in sodelovanja.

Med še posebno slovesnimi trenutki kongresa je bila podelitev priznanj za izjemen prispevek k razvoju združništva v Sloveniji, ki sta ju prejela **dr. Franci Avsec** in **Simon Toplak**. Zadrugništvo sta posvetila svoje življenjsko delo in še danes s svojim bogatim znanjem in izkušnjami pomembno prispevata k uveljavljanju zadružne ideje v Sloveniji.

Zgodovina združništva na ogled strokovni in širši javnosti

V sklopu obletnic je Zadružna zveza Slovenije v sodelovanju z **dr. Žarkom Lazarevičem** z Inštituta za novejšo zgodovino zasnovala in pripravila mobilno razstavo »Zadrugne ščitijo prebivalstvo na deželi«. Z razstavo želimo strokovno in širšo javnost seznaniti s tem, kakšen je bil pomen združništva za slovensko kmetijstvo in tudi širše za gospodarstvo v zgodovini in prihodnje. Vsebinsko in kronološko je prikazana vloga združništva na Slovenskem z začetki v Ljutomeru leta 1872 vse do leta 1991. Mobilna razstava zajema tudi pregled dejavnosti in pomena Zadružne zveze Slovenije kot krovne organizacije slovenskih kmetijsko gozdarskih zadrug. Razstava je bila prvič odprta v mestni hiši Mestne občine Ljubljana junija 2022. Izredno priznanje obletnice je bilo gostovanje razstave v Državnem svetu Republike Slovenije, ki je bila odprta 13. septembra, prav na 150. obletnico ustanovitve prve zadrug v Ljutomeru. Pomen združništva smo skupaj z gostovanjem razstave predstavili tudi na Biotehniški fakulteti, sočasno s potekom Mednarodne konference agrarnih ekonomistov Slovenije in Avstrije. Razstava je oktobra gostovala na Kmetijskem inštitutu Slovenije, obenem pa je potekal strokovni dogodek, s katerim se nadgrajuje dobro sodelovanje obeh institucij.



Do konca tega leta in prihodnje leto bo razstava gostovala v številnih izobraževalnih in drugih institucijah, s tem bomo pomen združništva in njegovo vlogo približali strokovni in širši slovenski javnosti.

Prispevke je pripravila

KATARINA BRUMAT, Zadružna zveza Slovenije.

Jubilej združništva je z izdajo priložnostne poštne znamke zaznamovala tudi Pošta Slovenije

Na ljutomerski pošti je bil 27. maja 2022 slovesno odtisnjen prvi žig ob izidu priložnostne poštne znamke ob 150-letnici združništva v Sloveniji. Pismo je žigosal predsednik Splošne kmetijske zadrug Ljutomer-Križevci **Alojz Štuhec**. Pismo zahvale je poslal vsem, ki so predlagali projekt in prispevali k njegovi uresnitvi. Dogodek ima močan simbolični pomen, saj je bila prva hranilno-kreditna zadruga leta 1872 ustanovljena v Ljutomeru, Splošna kmetijska zadruga Ljutomer-Križevci pa je naslednica združništva na tem območju. Osrednja vizualna prvina znamke je doužnjek, idejno zasnovano za oblikovanje znamke pa je prispevala Mojca Hruševar Rakušček iz agencije Aanima. Doužnjek, starodavni žetveni venček, v katerem je prepleten zadnji žitni snop, so nekdanji po žetvi ponudili kot darilo žitnemu bogu za uspešno naslednjo letino. Danes lahko njegovo prepletenost razumemo kot simbol združništva, ki povezuje, združuje in podpira slovenskega kmeta. ■

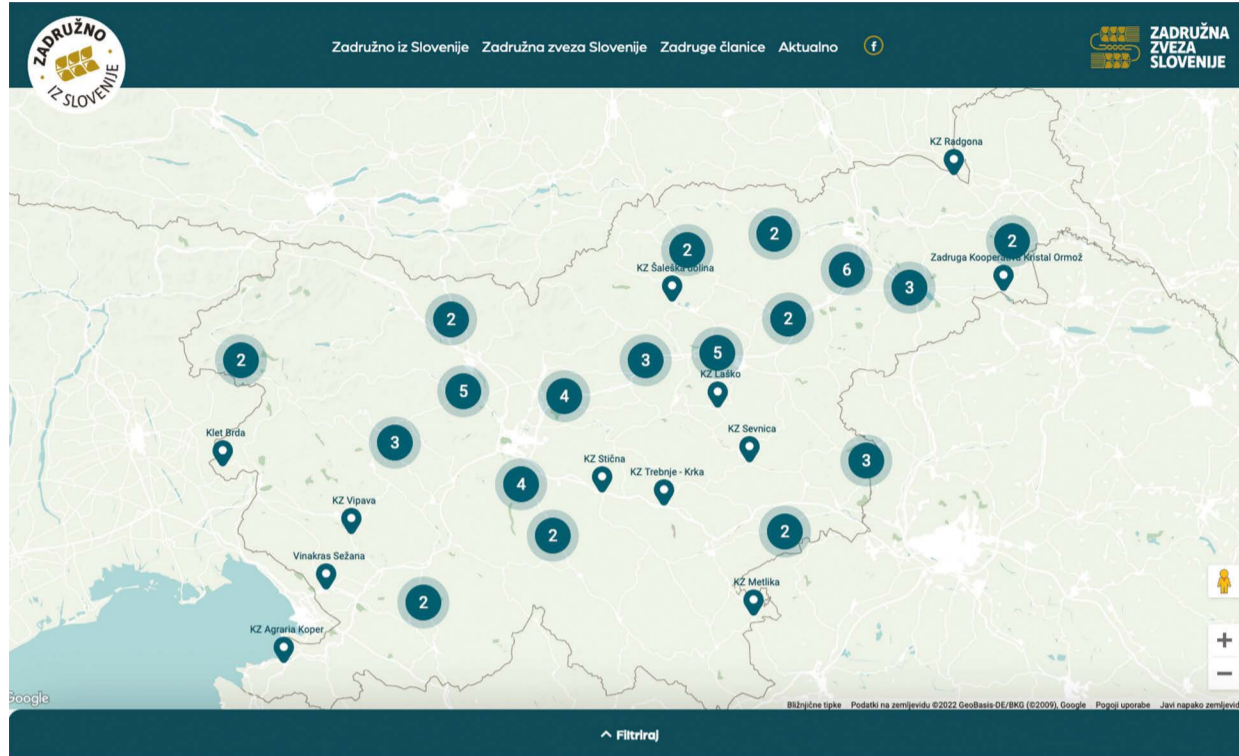


Nova spletna platforma Zadružno iz Slovenije

Vsa ponudba zadrug na enem mestu

Zadružna zveza Slovenije je avgusta na sejmu AGRA predstavila novo spletno platformo Zadružno iz Slovenije - www.zadruzno.si. Namen platforme je, da na enem spletnem mestu združuje in predstavlja odlično kakovost in slovenski izvor kmetijskih pridelkov in živil, ki ju zagotavlja 13 500 družinskih kmetij, povezanih v 60 kmetijskih in gozdarskih zadrug, članic Zadružne zveze Slovenije in so navzoče v vseh slovenskih regijah.

Predvsem želimo, da bi z našo pomočjo po lokalni, trajnostni in kvalitetni hrani več posegali tisti, ki izven družinskih krogov skrbijo za prehrano naših najdražjih; organizatorji prehrane v slovenskih vrtcih in šolah, bolnišnicah in negovalnih domovih. Razvojna gibanja sodobnega časa omogočajo, da lahko zdaj ozaveščeni kupci, ki iščejo lokalno in trajnostno pridelano hrano, odločevalci v ustanovah, ki morajo pri nakupu kmetijskih pridelkov in živil spoštovati javno naročniško zakonodajo, a hkrati iščejo celostno ponudbo slovenske hrane boljše kakovosti iz neposredne bližine ter gostinci in hotelirji, ki razvijajo svojo prepoznavnost na ponudbi hrane iz slovenskih surovin, pridelanih na družinskih kmetijah, najdejo razno-



vrstno lokalno zadružno ponudbo hitro in enostavno. Zanimirani s pomočjo filtra in zemljevida lahko preverijo ponudbo za kategorije, ki jih zanimajo, kakšne sheme kakovosti in certifikate imajo zadruga in zadružna podjetja za svojo ponudbo, katere so njihove uveljavljene

in priznane blagovne znamke. Na zadruzno.si so vsi kontaktni podatki o zadrugah, njihova ostala neživilska ponudba ter lokacije njihovih trgovin, hkrati pa zainteresirani lahko zadrugi že takoj s platforme same pošljejo sporočilo s povpraševanjem.

Zadruga, članice Zadružne zveze Slovenije, predstavljajo najkrajšo organizirano verigo oskrbe s hrano; ta je kot poslovni sistem edina v stoodstotni lasti kmetov, ki upravljajo in nadzorujejo svoje zadruga. Zadružni poslovni model so že pred 150 leti postavili kmetje zato, da bi ustvar-

jali svojo blaginjo in blaginjo okolja, v katerem živijo in kmetujejo. V njem je kmet ustanovitelj, upravitelj, nadzornik, dobavitelj in kupec hkrati. Tako povezani kmetje vstopajo v verige oskrbe s hrano močnejši in pomenijo dolgoročno zagotovilo prehranske suverenosti Slovenije.

Potrošniki, organizatorji prehrane, gostinci in živilsko predelovalna podjetja z izbiro hrane Zadružno iz Slovenije skupaj s kmeti in njihovimi zadrugami ohranjajo slovensko podeželje obdelano, slikovito in socialno varnejše, hkrati pa s kratkimi transportnimi potmi poskrbijo tudi za to, da je manj škodljivega vpliva na okolje. ■

Prispevek je pripravila
BARBARA AHČIN, Zadružna zveza Slovenije

Tradicionalno zadružno sooblikovanje mednarodnega sejma AGRA



RAZSTAVNI PROSTOR NA SEJMU AGRA 2022



PREDSEDNIK ZZS JE SODELOVAL NA OKROGLI MIZI O PREHRANSKI VERIGI V SLOVENIJI V ORGANIZACIJI MINISTRSTVA ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO.

Zadružna zveza Slovenije vsako leto pomembno sooblikuje dogajanje na Mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni, ki je bil letos znova zelo obiskan, kot smo bili vajeni v letih pred omejitvami. Rdeča nit podobe razstavnega prostora in vseh sejmskih dogodkov v organizaciji ZZS sta bila visoka jubileja slovenskega zadružništva. Razstavljalcem in obiskovalcem je bila v času sejma na ogled tudi razstava z naslovom »Zadruga ščitijo prebivalstvo na deželi«. Na razstavnem prostoru ZZS so tudi letošnje leto svojo dejavnost in izdelke predstavile številne zadruga članice, vsakodnevno pa smo sprejeli številne predstavnike državnih in nevladnih organizacij ter poslovnih partnerjev.

Na dan zadružnikov smo tradicionalno podelili priznanja zadružnikom in zadrugam za dolgoletno in predano delo ter visoke jubileje. Na slavnostni podelitvi so zbrane nagovorili predsednik ZZS **Borut Florjančič**, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Roman Žvegljč**, ministrica za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano **Irena Šinko** in predsednik Državnega sveta RS **Alojz Kovšca**. ■



*Trdoživost in čarobnost
gloga za zdravje in
srečo v 2023.*

*Sodelavci Zadružne zveze Slovenije vam želimo
vesele božične in novoletne praznike.*